

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво художнього слова

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативного мистецтва (сценічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

*Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 3 вересня 2025 р.*

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

Розробник:

Грицан Надія Володимирівна – доцент кафедри сценічного мистецтва і хореографії Навчально-наукового інституту мистецтв.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 8 від «3» вересня 2025р.

Завідувач кафедри
сценічного мистецтва і хореографії,
доцент, кандидат мистецтвознавства:

Надія КУКУРУЗА

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецтво художнього слова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Викладач (-і)	Грицан Н. В., доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 52-34-29.
Е-mail викладача	nadiia.hrytsan@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Індивідуальні та самостійні заняття
Обсяг дисципліни	90 годин (3 кредити ECTS)
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно графіку
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Мистецтво художнього слова» є одним з вибіркових навчальних дисциплін спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво (вивчається у II семестрі), який забезпечить професійну підготовку студентів у володінні всіма виражальними засобами слова: виразною, логічною, емоційно-образною мовою, чіткою дикцією, гнучким тембрально-багатим голосом, основними стилістичними та логіко-граматичними законами сучасної літературної української мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Мистецтво художнього слова» полягає у досконаленні професійного рівня акторської майстерності та словесної дії студентів студентів спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вдосконалити сценічну культуру поведінки та мовлення актора; - розширити знання і вміння щодо основних фундаментальних засад у роботі над художнім словом; - напрацювати досконале володіння словесною дією; - навчитись створювати літературно-поетичні образи засобами художнього слова; - сформувати асистентсько-педагогічних навичок в процесі роботи над словом актора. 	
4. Компетентності	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. K02. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях. K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K06. Здатність бути критичним і самокритичним. K08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). K09. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. K10. Здатність працювати як в команді так і автономно. K11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. K13. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. K15. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації в мистецтвознавчих науках.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності:</p> <p>K16. Здатність до комплексного розв'язання складних професійних проблем в галузі сценічної інноваційної діяльності при глибокому переосмисленні наявних та створенні нових цілісних знань та професійної практики. K17. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва. K18. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів</p>	

(пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажнокомпозиційними, сценарно-драматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

K19. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

K22. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

K25. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

K26. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю в галузі сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій в т.ч. і на міжнародному рівні.

K27. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

K29. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами та засобами.

K31. Вміння застосовувати основи педагогіки та психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.

5. Результати навчання

ПР01. Володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.

ПР02. Вміти вільно оперувати всім комплексом отриманих знань.

ПР03. Володіти державною мовою України, культурою висловлювання, вмінням логічно будувати власне мовлення (письмове та усне).

ПР05. Вміти здійснювати пошук інформації в мережі Інтернет, вільно застосовувати можливості інформаційних технологій у професійній діяльності.

ПР06. Вміти адекватно сприймати критику і знаходити відповідні шляхи реагування на неї, критично оцінювати власну діяльність та її результати.

ПР08. Виявляти здатність до генерування нових ідей.

ПР10. Вміти застосовувати й удосконалювати навички міжособистісної взаємодії.

ПР11. Володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця (постановника) в межах обраного фаху.

ПР12. Вміти самостійно відтворювати в художніх сценічних образах власну здатність до творчого сприйняття світу.

ПР13. Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарнодраматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

ПР14. Обирати та аналізувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно визначаючи спосіб його інтерпретації.

ПР15. Обирати художні засоби, необхідні для відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПР16. Вміти знаходити адекватні засоби презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ПР20. Вміти орієнтуватися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва, осмислювати тенденції сучасних культурно-мистецьких процесів.

ПР22. Вміти використовувати можливості новітніх інформаційних і цифрових технологій в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.

ПР23. Володіти професійною лексикою, грамотно використовувати її у подальшій професійній діяльності.

ПР26. Вміти здійснювати спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю щодо питань сценічного мистецтва.

ПР29. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід

різноманітними шляхами та засобами. Самостійно розробляти педагогічні методики викладання фахових дисциплін (відповідно спеціалізації) (практичну і теоретичну їх складові).

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0
практичні заняття	0
індивідуальні заняття	30
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність, спеціалізація	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
II	В6 Перформативні мистецтва, В6.01 Сценічне мистецтво	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Лекц. з.	Практ. з.	Індив. з.	Самост. р.
Тема 1: Науково-дослідницькі методики у становленні сценічної мови: історичний аспект.	-	-	2	10
Тема 2. Техніка та культура мовлення – основні фундаментальні засади у роботі над художнім словом.	-	-	8	10
Тема 3. Робота актора над словом у театрі Леся Курбаса.	-	-	2	10
Тема 4. Створення літературно-поетичних образів засобами художнього слова.	-	-	8	10
Тема 5. Естетичні категорії оцінювання літературних творів: від вибору до виконання.	-	-	6	10
Тема 6. Формування вимогливості в процесі роботи над сценічним словом.	-	-	4	10

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.
Вимоги до письмової роботи	-
Практичні заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) та заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному

опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи.

8. Політика курсу

У кінцевому результаті, відповідно до поставленої мети і визначених цілей програми, випускник оволодіває цілим комплексом теоретичних знань, практичних навичок та вмінь зі сценічної мови. Зможе, вдосконаливши фахову підготовку, успішно працювати у сфері культури.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Мистецтво художнього слова» пов'язана з такими дисциплінами як «Майстерність актора», «Педагогіка вищої школи», «Методика викладання фахових дисциплін в середній та вищій школі», «Читецьке мистецтво діаспори», «Майстерність актора розмовного жанру», «Вокальна майстерність актора», «Пластичне виховання актора».

Академічна доброчесність. На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається [Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовують в обов'язковому порядку шляхом усних відповідей, виконання тестів та індивідуальних самостійних завдань.

9. Рекомендована література

Базова:

1. Антологія української поезії ХХ століття: від Тичини до Жадана / упор. Іван Малкович. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. 2024. 2016 с.
2. Грицан Надія. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2020. 296 с.
3. Грицан Надія. Поетичний театр: ретроспективний вимір. Українське сценічне мистецтво: актуальність питань інтеграції в світовий культурно-мистецький простір ХХІ сторіччя: збірник наукових праць (за матеріалами Всеукраїнської наукової онлайн-конференції 14-15 листопада 2022 року). До 20-річчя кафедри сценічного мистецтва і хореографії Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. 82 с.
4. Грицан Н., Прокоп'як В. Поетичний театр як школа формування творчої особистості актора: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2023 року. Тернопіль, 2023. С. 225-227.
5. Зубков Микола. Норми і культура сценічного мовлення. Івано-Франківськ, Магура. 2025. 540 с.
6. Лінда Сегер. Пишемо підтекст. Докопатися до коріння. Київ: ArtHuss. 2025. 160 с.
7. Прокоп'як В.Б. Мовно-голосовий тренінг як важливий інструмент підготовки професійних акторів в сучасному освітньо-мистецькому просторі. *Cultural studies, art history and musicology in the system of EU modern education: scientific and pedagogical internship proceeding, June 27 – August 7*. Wloclawek, Republic of Poland, 2022. С.34-38
8. Шалені тексти. Мала проза українських письменниць. / упор. Віра Агеєва. Київ: Віхола. 2025. 352 с.

9. Українська сучасна проза: 25 найкращих оповідань / упор. Ростислав Семків. Київ: Stretovych. 2025. 464 с.

Допоміжна

10. Важньова Л.А. Сценічна мова. Дикція та орфоепія: навч. посібник. Харків: Колегіум, 2010. 204 с.
11. Гладішева А.О. Сценічна мова: Дикційна та орфоепічна нормативність. Київ: Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого, 1996. 204 с.
12. Грицан Н. Слово в поетичному театрі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 238 с.
13. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова: хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532с.
14. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
15. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.
16. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. К.: Вища шк., 1989. 327 с.
17. Курбас Лесь. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 2001. 917 с.
18. Раденко Ю. В. Основні етапи підготовки літературно-художнього твору до виконання / Ю.В. Раденко. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. Вип. 33. С. 107–113.
19. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення періоду професіоналізації українського театру. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Мистецтвознавство. 2015. Вип. 32. С. 14–20.
20. Бурлуцький А. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення. Монографія. О. : Астропринт, 2011, 212 с.
21. Важньова Л. А. Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови) : навч. посібник. Харків : Колегіум, 2015. 170 с.
22. Грінік Т. Л. Практика інтерпретації художнього тексту. Розділові знаки як засіб виразності та засвоєння навичок звуковидобування. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2018. Вип. 50. С. 102–120.
23. Нечасенко Т., Винар О. Мистецтво сценічного мовлення як основа професійної підготовки майстрів театру і кіно. *Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць*. Київ : НАККІМ, 2017, Т. 31. С. 308–316.